

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 78

гр. Търговище, 23.03.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ТЪРГОВИЩЕ, II СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и трети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: МАРИАНА Н. И.

Членове: БИСЕРА Б. МАКСИМОВА
БОРЯНА СТ. ПЕТРОВА

като разгледа докладваното от БИСЕРА Б. МАКСИМОВА Въззивно частно гражданско дело № 20233500500061 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 577, ал. 2 от ГПК.

Постъпила е частна жалба от Г. Г. - нотариус, вписана под № 223 на Нотариалната камара, район на действие РС - Търговище, адрес: гр.Т., ул. "И. А." №* - партер, тел.*****, срещу отказа на съдията по вписванията при Търговищкия районен съд за вписване на преписи от обявено саморъчно завещание с рег. №**** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г. - нотариус, постановен с Определение №2/15.03.2023 година.

В жалбата се излагат следните съображения: С молба от 15.03.2023 г. поискала вписване по надлежния ред на преписи от обявено саморъчно завещание на Ц. К. Д., ЕГН ***** с рег. №**** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г., нотариус, като приложила всички изискуеми и посочени в Правилника за вписвания документи - обявено саморъчно завещание на Ц. К. Д., ЕГН ***** с рег. №**** от 15.03.20**г. по описа на Г. Г., нотариус, схема на недвижимия имот, данъчна оценка на недвижимия имот, декларация с рег.№ **** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г., нотариус, за наличието на недвижимия имот в съответния съдебен район от ползващото се от завещанието лице - М. Й. К., ЕГН *****, в която се посочва известният ѝ недвижим имот .

Жалбоподателят счита за неправилен извода на съдията по вписванията, че

няма представени доказателства, че завещанието е обявено съгласно изискванията на чл. 27, ал. 3 от Закона за наследството, тъй като не е представен протокол за обявяването му. Счита, че съдията по вписванията няма правораздавателни функции и не събира доказателства в състезателно производство, неговата дейност е ограничена в рамките на едно охранително производство, в което се прилагат документи, изрично ограничени в Правилника за вписвания, а изрично в Правилника за вписвания не е посочен като изискуем документ протоколът за обявяване на саморъчното завещание.

Отделно от това се позовава на приложената нотариално заверената декларация с рег.№ **** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г., нотариус, вписана под № 223 на Нотариалната камара, че саморъчното завещание по нотариално дело №7 от 21.07.2006 г. на Ц. К. Д., ЕГН ***** е обявено с протокол от 23.10.2013 г. по описа на Г. Г., нотариус, вписана под №223 при Нотариалната камара.

Жалбоподателят моли съда да отмени отказа и да задължи съдията по вписвания да разпорежи извършване на поисканото вписване на обявено саморъчно завещание с рег. №**** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г., нотариус, вписана под № 223 на Нотариалната камара, с район на действие РС – Търговище със законните от това последици и да се присъдят направените разноски.

Окръжният съд констатира следното:

С Определение №2/15.03.2023 г. съдията по вписванията е отказал вписването на представения препис от саморъчно завещание с рег. № **** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г., нотариус, позовавайки се на факта, че към молбата не е представен протокол за обявяване на саморъчното завещание. Последното представлява ксерокопие на саморъчно завещание със съставител лицето Ц. К. Д., който завещава на племенницата си М. Й. К. всичките си недвижими имоти, пари, вещи, ценности, които притежава към момента на смъртта си. Приложена е нотариално заверена декларация с рег.№ **** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г., нотариус, вписана под № 223 на Нотариалната камара, че саморъчното завещание по нотариално дело №7 от 21.07.2006 г. на Ц. К. Д., ЕГН ***** е обявено с протокол от 23.10.2013 г. по описа на Г. Г., Нотариус вписана под №223 при Нотариалната камара. Не е приложен посочения в декларацията протокол за обявяване на саморъчно завещание.

От правна гледна точка съдът приема следното:

Чл. 8, ал. 1, изр. второ от ПВ определя лицата, които са легитимирани да поискат вписване на саморъчно завещание, подлежащо на вписване съгласно чл. 4, б. „к“ ПВ. Нормата предвижда, че всички актове по чл. 4 ПВ (с изключение на нотариалните актове) се вписват по молба на страна по акта, нотариус и на всеки, който има интерес от вписването. Нормата на чл. 8, ал. 3 ПВ допуска вписване и на официално заверени извлечения, които съдържат съществените условия на акта, който се вписва.

Съгласно чл. 48 и чл. 49 ЗН наследството по закон или универсално завещание се придобива с приемането му, т.е. въз основа на изразена за това изрично или с конклюдентни действия воля. По същия начин се придобива собствеността и на имущество, предмет на завет – чл. 22, ал. 2 вр. чл. 48 - 54 ЗН. Обявяването на саморъчно завещание по искане на бенефициер и вписването му, когато са налице условията на чл. 4, б. „к“ ПВ съставлява конклюдентно действие по приемане на имуществото, предмет на универсално или частно завещателно разпореждане. Оповестителното действие на вписването обхваща наличието на завещателно разпореждане с конкретно недвижимо имущество и приемането му от бенефициера.

Общо формулираните норми на чл. 8, ал. 1 и ал. 3 ПВ, тълкувани във връзка с уреденото в закона основание за преминаване на завещан недвижим имот към облагодетелстваното от завещанието лице, обуславят извод, че вписване на завещание може да поиска бенефициера, приел завещаното имущество на основание чл. 48 ЗН (респ. негов правопреемник, ако завещанието не е било обявено и/или вписано) или **нотариуса, обявил завещанието по искане на бенефициер**, но не и по искане на други лица.

В случая вписването на завещанието е поискано от нотариус, за когото се твърди в декларация от бенефициера, че този нотариус е обявил саморъчното завещание. Доказателства обаче за това няма. Не е представен посочения в декларацията на бенефициера протокол за обявяване на саморъчното завещание. Самата декларация няма как да се приеме за доказателство за наличието на определени факти, тъй като съставянето и подписването на такава не е предвидено в закон или друг нормативен акт. Декларацията съдържа само изявление от страна на бенефициера за наличието на определени факти, но същата няма никакво правно значение за установяване

на тези факти.

В конкретния случай няма данни, подкрепени с официални документи, че завещателят е починал, нито пък такива, че саморъчното завещание е било обявено по съответния ред.

Процедурата по обявяване на саморъчно завещание може да бъде характеризирана като една строго формална процедура, чийто инициатор може да бъде с оглед повишения обществен интерес всяко едно заинтересовано лице, при това без да е лично облагодетелствано от завещанието, и чиято цел и чийто резултат са оповестяване по безспорен начин в правния мир за наличието на едностранна разпоредителна сделка за след смъртта, направена от определено лице за облагодетелстване на друго лице или лица с притежаваното от него имущество.

Производството по обявяване на саморъчното завещание може да започне и по инициатива на самия нотариус, ако му е известно, че завещателят е починал, още повече че нотариусите имат достъп до информационните масиви на службите по гражданско състояние. Производство по обявяване на завещанието може да инициира и заветникът, както и всяко трето лице, у което е оставено за пазене завещанието. Последните две лица подават молба до нотариуса за обявяване на завещанието, **като представят и самото завещание, заедно с акт за смърт на завещателя.** А ако завещанието е оставено за пазене при нотариуса, достатъчна е само молба. Самото обявяване се извършва със съставяне на протокол, в който се описва състоянието на завещанието - на каква хартия е написано, на колко страници или листа, има ли зачерквания, прибавки и добавки и т.н. Нотариусът също огласява и съдържанието на саморъчното завещание, като го прочита, след което завещанието се приподписва от молителя и от самия нотариус. Протоколът за обявяването на завещанието също се подписва от нотариуса и от молителя, един екземпляр се връчва на молителя. Датата на обявяване на саморъчното завещание, както и датата на издаване на препис от същото, се отбелязват в съответния специален регистър на нотариуса - чл. 9, ал. 1 от Наредба № 32 за служебните архиви на нотариусите и нотариалните кантори.

Считано от 01.01.2001 г., и по силата на чл. 112, б. „и“ от Закона за собствеността и чл. 4, б. „и“ от Правилника за вписванията, саморъчните завещания, с които се завещава право на собственост или друго вещно право

върху недвижим имот, задължително подлежат на вписване в Службата по вписвания по местонахождението на недвижимия имот. Вписват се само преписи от обявени саморъчни завещания с такъв предмет. Вписването се извършва по писмена молба на заинтересованото лице, към която се прилагат нотариално заверен препис от обявеното саморъчно завещание, както и протоколът от обявяването му.

Обявяването има само информативно, оповестително действие за заинтересованите лица. Обявяването на саморъчно завещание не е елемент от фактическия състав на правоприемството на завещаното имущество. От друга страна обаче обявяването на саморъчното завещание е удостоверяване на ефекта на завещанието, а именно - настъпилото правоприемство. **Защото без обявяване на завещанието, ползващият се от правата по него не може да се снабди с надлежен документ за установяване на правата му на собственост върху завещаното му имущество.** Обявяването на завещанието обаче освен оповестителна функция има и една допълнителна последица, произтичаща от самия механизъм на обявяване на завещанието. На практика вследствие на проведената процедура по обявяване на завещанието, **нотариусът е удостоверил и съдържанието на завещанието**, след като е приложил по делото за обявяването самият лист хартия: книгата, на който е написано завещанието, подписано от него.

Гореизложеното води до извода, че обявяването на завещанието има важно правно значение. Съгласно разпоредбата на чл. 112, б. „и“ от ЗС вписват се преписи от **ОБЯВЕНИТЕ** завещания с предмет недвижим имот и права върху недвижим имот. В настоящия случай не се установява, че представеното за вписване саморъчно завещание е било обявено от нотариус Г. Г. или друг нотариус. Няма данни, че завещателят е починал – факт, който би следвало да се установи при обявяване на завещанието. Постановеният отказ е правилен и законосъобразен и следва да се потвърди, като се остави без уважение подадената частна жалба.

Въз основа на изложените съображения, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ подадената от Г. Г. - нотариус, вписана под № 223 на Нотариалната камара, район на действие РС - Търговище, адрес: гр.Т.,

ул. "И. А." №* - партер, тел.*****, частна жалба срещу отказа на съдията по вписванията при Търговищкия районен съд за вписване на преписи от саморъчно завещание с рег. №**** от 15.03.20** г. по описа на Г. Г. - нотариус, постановен с Определение №2/15.03.2023 г., като неоснователна.

Определението подлежи касационно на обжалване на основание чл. 274, ал. 3, т. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____